

سینما نیمکت

فیلم ولی‌های فجر
امسال را بشناسید

۱۴

وسوسه تماشا

باتجربه‌هایی که
به جشنواره چهل و یکم آمدند

۱۵

جای خالی مجلس در یک جدال

نبود قوانین شفاف با ضمانت اجرایی ساترا
و پلتفرم‌ها را مقابل هم قرار داده است

۱۶

هلمشهری جتسنواره

یک فیلم شاعرانه

کارگردان «در آغوش درخت» از حضور نخستین فیلمش در جشنواره ۴۱ می‌گوید

گفت‌وگو

فیلمه پناه آذر
روزنامه‌نگار

کار کرده و هم دستیار کارگردان در این سال‌ها بوده که شاخص‌ترین آن دستیار کارگردان فیلم «محمد رسول‌الله (ص)» به کارگردانی مجید مجیدی بوده است. خواجه پاشا در فیلم‌هایی چون «خورشید» و «قصر شیرین» به‌عنوان بازیگر حضور داشته و حالا در جشنواره چهل و یکم فیلم فجر با فیلم «در آغوش درخت» به‌عنوان فیلمساز فیلم اولی حضور دارد؛ جشنواره‌ای که کارگردانان فیلم اولی بیشترین سهم را در رقابت برای دریافت سیمرغ دارند. این کارگردان ۴۱ ساله، «در آغوش درخت» را در آذربایجان غربی ساخته، داستان زندگی آدم‌هایی که در مقطعی دچار مشکل می‌شوند و این مشکلات زندگی آنها را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. خواجه پاشا می‌گوید نخستین فیلمش، فیلمی شاعرانه است و خودش علاقه خاصی به سینمای مینیمال دارد؛ فیلمی که امیدوار است بتواند اکران قابل قبولی را در جشنواره ۴۱ داشته باشد.

«در آغوش درخت» به‌عنوان نخستین فیلم شما، مضمون خانوادگی - اجتماعی دارد. از پروسه تولید فیلم بگویید.

«در آغوش درخت» یک فیلم ملودرام اجتماعی است که با مضمون خانواده و چالش‌های پیش‌روی آنها ساخته شده است. در شروع کار و زمانی که فراز بسود کار را برای تولید آغاز کنیم، برنامه‌ریزی‌هایی کرده بودیم و با حمایت سجاد نصراللهی و تهیه‌کننده این کار، توانستیم پروژه «در آغوش درخت» را به مرحله تولید برسانیم. در این مسیر مراحل سختی را پشت سر گذاشتیم که ذاتاً برای ساخت فیلم اول همیشه این سختی‌ها وجود داشته و دارد و این امر طبیعی است که باید گذرانده شود.

قصه «در آغوش درخت» چگونه شکل گرفت؟

ایده ساخت این فیلم نیز از آنجایی شکل گرفت که خانواده‌های جوان در کشور، هنگام شروع زندگی خود دچار چالش‌هایی می‌شوند که احتمال دارد ضرب‌های به آنها و زندگی‌شان وارد کند و باعث می‌شود یادشان برود چه چیز ارزشمندی را از دست می‌دهند. ایده این کار را من از زیست خانوادگی‌هایی که در اطراف می‌دیدم یا می‌شنیدم، گرفتم و اگر بخواهم خلاصه بگویم این فیلم، فروپاشی یک خانواده با دلایلی ساده و نتیجه‌ای سخت است.

ماجرای این فیلم در آذربایجان

می‌گذرد. با وجود توجه شما به این خطه و اینکه بیشتر فیلم‌ها در پایتخت تولید می‌شوند، آیا می‌توان به فیلم «در آغوش درخت» عنوان سینمای بومی داد؟

اگر بخواهم به‌طور دقیق توضیح دهم، در این فیلم از برخی فاکتورهای بومی هم استفاده شده، ولی نمی‌توان این فیلم را به‌طور کامل یک فیلم بومی صرف دانست، بلکه یکی از شاخصه‌های آن فراتهرانی بودن است.

در معرفی فیلم عنوان شده «در آغوش درخت» یک فیلم شاعرانه است. کمی بیشتر برایمان توضیح دهید.

شاخصه‌های فیلم‌های شاعرانه در این لحاظ لحاظ شده است، هم از لحاظ فرم و هم از لحاظ محتوا می‌توان «در آغوش درخت» را یک اثر شاعرانه نامگذاری کرد. خودم به سبب علاقه زیادی که به سینمای مینیمال دارم این فیلم را ساختم.

از انتخاب بازیگران بفرمایید. بیشتر کارگردانان در تجربه اول بنا بر توصیه تهیه‌کننده سراغ بازیگران شناخته‌شده می‌روند تا تماشاگر خود را داشته باشند یا در گیشه موفق شوند. شما سراغ بازیگران ناآشنا رفتید، چرا ترجیح ندادید از بازیگران چهره استفاده کنید؟

موضوعی که به‌نظرم سینما را هم‌اکنون از

جدید، توانا و خلاق دارد و باید این چرخه حفظ شود.

در کارنامه کاری شما همکاری با کارگردانان شناخته‌شده دیده می‌شود و این قابل توجه است. شما در جشنواره امسال به‌عنوان کارگردان فیلم اول حضور دارید. این حضور را چگونه می‌بینید؟

حضور این تعداد فکر جدید و دیدگاه تازه می‌تواند جذاب باشد و جریانی تازه را در سینمای ایران به راه بیندازد. من احساس می‌کنم جشنواره خوبی آغاز می‌شود. فیلم‌های خوب مانند گل‌کمیاب از میان صخره‌ها رشد می‌کنند؛ هر چند برخی شرایط از جمله شرایط اقتصادی و اجتماعی تولید فیلم‌ها را سخت کرده است، به‌طور حتم اتفاقات هم در پروسه تولید و اکران و به‌طور کل در سینما تأثیرات خود را داشت، ولی شاید همین موضوع دلیلی باشد تا شاهد آثاری خاص از فیلمسازان جدید در جشنواره امسال باشیم.

جشنواره تا چه اندازه می‌تواند یک تجربه در فیلمسازی شما به حساب بیاید؟

تجربه فیلمساز بیشتر از زیست و تجربیاتش قبل از تولید اثر شکل می‌گیرد و بخشی از آن نیز هنگام تولید اثر برای استفاده در سایر آثارش، ولی قطعاً دیدن فیلم‌ها و واکنش مخاطبان به این فیلم‌ها هم یک تجربه به‌گراقتدر است.

محتوای دوره کرده، هم به سبب وضعیت اقتصادی و فروش فیلم‌ها و هم دیگر عواملی که دخیل است، اتکا به چند بازیگر خاص است. در بیشتر موارد تلاش شده که گیشه را در دست داشته باشیم، ولی مشکلی که وجود دارد این است که بعد از گذشت چند وقت، ما در این چهره‌ها دچار تکرار می‌شویم؛ تکراری که به نفع سینمای کشور نمی‌توان مگر این قضیه‌شد که بازیگران چهره در موفقیت فیلم‌ها نقش زیادی دارند و بسیار ارزشمندند و جان سینما را حفظ کردند، ولی ما در راستای معرفی بازیگران خلاق و جدید به سینما هم مسئولیم. سینما نیاز به بازیگران

جعفری جوزانی روی نیمکت ذخیره‌ها

جوزانی و «بهشت تبهکاران»

همچنین مسعود جعفری جوزانی نه‌تنها شاخص‌ترین فیلمساز حاضر در بخش رزرو است، حتی یکی از مهم‌ترین‌های فجر چهل و یکم نام گرفته است. فیلم مسعود جعفری جوزانی ماجرای تاریخی دارد. این فیلم به بخشی از وقایع ملی شدن صنعت نفت می‌پردازد. داستان بهشت تبهکاران در سال ۱۳۲۹ روایت می‌شود؛ سالی که احمد دهقان نماینده مجلس، روزنامه‌نگار و مدیر تئاتر «نصر» توسط حسن جعفری در خیابان لاله‌زار تهران به قتل می‌رسد. بهشت تبهکاران یکی از پروژه‌هایی است که جوزانی از سال‌ها پیش در تلاش برای ساختش بود. این فیلم از سال ۹۹ به پیش تولید رسید و بخشی از دکورهایش در شهرک غربی ساخته شد.

بازمانده از سینمای دهه ۶۰

مسعود جعفری جوزانی یکی از چهره‌های شاخص سینمای ایران در دهه ۶۰ است که همچنان در عرصه فیلمسازی حضور دارد. «جاده‌های سرد» نخستین فیلم بلند سینمایی جوزانی یکی از آثار شاخص جریانی است که بعدها از آن به‌عنوان سینمای نوین ایران یاد شد. جوزانی با «شیرسنگی» یک وسترن بومی ساخت؛ فیلمی که شاید بهترین اثر سازنده‌اش باشد. «در مسیر تندباد» کار بعدی جوزانی به نوعی تکمیل بخش شیرسنگی بود. در مسیر تندباد جایزه بهترین فیلم هفتمین جشنواره فیلم فجر را دریافت کرد. جعفری جوزانی دهه ۷۰ را با تهیه‌کنندگی فیلم‌های «ناصرالدین‌شاه آکتور سینما» و «سایه

بازمانده از سینمای دهه ۶۰ است و به‌گفته کارگردانش قرار است به زبان‌های عربی و انگلیسی هم دوبله شود. «جان جانان» دیگر فیلم حاضر در بخش رزرو است. فیلمی به کارگردانی شادابی آفرین الهیاری که دختر حبیب الهیاری تهیه‌کننده و مدیر تولید است. حبیب الهیاری، تهیه‌کننده فیلم جان جانان نیز هست. «۸ ساعت» به کارگردانی ابودر حیدری نیز در همین بخش حضور دارد که اگر به‌موقع آماده نمایش شود در جشنواره چهل و یکم فجر به نمایش در می‌آید.

گزارش

به‌گفته محبتی طباطبایی این فیلم محصولی مشترک از آستان حضرت معصومه سلام‌الله‌علیها و عتبه حسینی (ع) است و به‌گفته کارگردانش قرار است به زبان‌های عربی و انگلیسی هم دوبله شود. «جان جانان» دیگر فیلم حاضر در بخش رزرو است. فیلمی به کارگردانی شادابی آفرین الهیاری که دختر حبیب الهیاری تهیه‌کننده و مدیر تولید است. حبیب الهیاری، تهیه‌کننده فیلم جان جانان نیز هست. «۸ ساعت» به کارگردانی ابودر حیدری نیز در همین بخش حضور دارد که اگر به‌موقع آماده نمایش شود در جشنواره چهل و یکم فجر به نمایش در می‌آید.

پیام وزیر ارشاد به جشنواره فیلم فجر

سینما پس از سال‌ها با سیاست‌های کلان فرهنگی همسو شده است

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در پیامی در آستانه آغاز چهل و یکمین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر با تأکید بر اینکه سینمای ایران در مسیر تجربه‌ها و آزمون و خطاهای بسیار اینک با سیاست‌های کلان فرهنگی هنری کشور همسو شده است، آن را جزوای از یادداشت گوهر آزاداندیشی، حفظ تنوع، جلوه‌گاهی از ایجاد امید و دل مردم و نمایش آسوده‌ها و قهرمانان ملی در عرصه‌های مختلف دانست.

به گزارش همشهری، در پیام محمدهدی اسماعیلی آمده است: «ما شما اهالی فرهنگ و هنر و علاقه‌مندان پرشمار سینمای ایران که سرمایه اجتماعی بی‌بدیلی هستید، پیمان بسته بودیم تا به‌عنوان خادمان فرهنگ و هنر و در سسال‌هایی که بار سنگین مسئولیت را بر دوش داریم، نهایت تلاش خود را برای بسط عادلانه فرصت‌های فرهنگی و گفتمان معنوی و اخلاقی منبعث از انقلاب اسلامی در متن تولیدات سینمای ایران به‌کار گیریم. اینسک مقتدریم که در جشنواره چهل و یکم فیلم فجر به‌همت بلند سینماگران باورمند به ارزش‌های انسانی و آرمان‌های اسلامی، گلچینی از تولیدات سینمای ایران، در معرض نگاه و قضاوت مسردم قرار گرفته است تا آنها را در روایت هنرمندانه خود از قصه‌هایی پر شور و حکایت‌هایی دیندی و شنیدنی سیمیم و شریک سازند.»

در ادامه این پیام آمده است: «سینمای ایران در مسیر تجربه‌ها و آزمون و خطاهای بسیار، اینک همسو با سیاست‌های کلان فرهنگی هنری کشور، ضمن پاسداشت گوهر آزاداندیشی و حفظ تنوع به جلوه‌گاهی از ایجاد امید در دل مردم، نمایش آسوده‌ها و قهرمانان ملی در عرصه‌های مختلف تبدیل شده است. در روزهای پر فراز و نشیب سینمای ایران، در گوشه و کنار کشور صدها فیلم بلند، کوتاه و مستند تولید شد تا صادق مردم، نماش آسوده‌ها و قهرمانان ملی در عرصه‌های مختلف تبدیل شده است. در روزهای پر فراز و نشیب سینمای ایران، در گوشه و کنار کشور صدها فیلم بلند، کوتاه و مستند تولید شد تا صادق مردم، نماش آسوده‌ها و قهرمانان ملی در عرصه‌های مختلف تبدیل شده است. در روزهای پر فراز و نشیب سینمای ایران، در گوشه و کنار کشور صدها فیلم بلند، کوتاه و مستند تولید شد تا صادق مردم، نماش آسوده‌ها و قهرمانان ملی در عرصه‌های مختلف تبدیل شده است.

در ادامه این پیام آمده است: «سینمای ایران در مسیر تجربه‌ها و آزمون و خطاهای بسیار، اینک همسو با سیاست‌های کلان فرهنگی هنری کشور، ضمن پاسداشت گوهر آزاداندیشی و حفظ تنوع به جلوه‌گاهی از ایجاد امید در دل مردم، نمایش آسوده‌ها و قهرمانان ملی در عرصه‌های مختلف تبدیل شده است. در روزهای پر فراز و نشیب سینمای ایران، در گوشه و کنار کشور صدها فیلم بلند، کوتاه و مستند تولید شد تا صادق مردم، نماش آسوده‌ها و قهرمانان ملی در عرصه‌های مختلف تبدیل شده است. در روزهای پر فراز و نشیب سینمای ایران، در گوشه و کنار کشور صدها فیلم بلند، کوتاه و مستند تولید شد تا صادق مردم، نماش آسوده‌ها و قهرمانان ملی در عرصه‌های مختلف تبدیل شده است.

منتقدان «هفت» مشخص شدند

تهیه‌کننده سری جدید برنامه «هفت» که با اجرای بهروز افخمی از شبکه نمایش پخش می‌شود، از امیر قصادری و میلاد دخانچی به‌عنوان منتقدان این فصل از برنامه یاد کرد. محمد تکابنی تهیه‌کننده «هفت» با اشاره به این برنامه سینمایی که هم‌زمان با جشنواره فیلم فجر از آنتن شبکه نمایش پخش می‌شود در باره منتقدان برنامه به مهر گفت: ما در برنامه‌های سینمایی پیش از این هم، این بحث را داشتیم که تر کبیبی نداشته باشیم که منتقدی از منظر سنت نقدنویسی سینمایی به نقد فیلم‌ها بپردازد و منتقد دیگری هم از منظر بینارشته‌ای و مطالعات فرهنگی آثار را تحلیل کند که با مدیریت بهروز افخمی هم به‌نظرم جذاب خواهد شد.

سرآغاز

سعید مروتی
روزنامه‌نگار

ایستگاه ۴۱

قطاری که در ۱۲ بهمن ۱۳۶۱ حرکتش را آغاز کرد، حالا به ایستگاه چهل و یکم رسیده است؛ جشنواره‌ای که روزگاری آینه تمام‌نمای سینمای ایران بود و بعدها به‌ویژه این سینما تبدیل شد؛ مهم‌ترین سالانه سینمای ایران و از معدود آیین‌های بازمانده از جشن‌های پیروزی انقلاب در دهه ۶۰ که همچنان برقرار مانده است؛ جشنواره‌ای با فراز و نشیب‌ها و داستان‌های بسیار که تاریخش به‌نوعی مترادف با تاریخ سینمای پس از انقلاب نیز هست (دستکم در ۱۶ دوره اول که همه فیلم‌ها ملزم به حضور در جشنواره بودند، این حکم کاملاً صادق بود). جشنواره‌ای که به‌مدت ۴۰ روز سینمای ایران را تیر یک رسانه‌ها می‌کند، همه رسانه‌هایی که در طول سال اخبار سیاست، اقتصاد و اجتماع را در اولویت قرار می‌دهند، به بهمن که می‌رسیم سینمای ایران و جشنواره فیلم‌اش را در اولویت قرار می‌دهند؛ جشنواره‌ای که آن را با صف‌های طولانی به یاد می‌آوریم. اصطلاح «تماشاگر جشنواره‌ای» هم از دل همین صف‌ها و واکنش‌ها بیرون آمد. تماشاگرگی که جدی‌تر و پیگیرتر از مخاطب عادی سینماست و اهل دنبال کردن اخبار و خواندن نقد فیلم و مطلب سینمایی است. جشنواره فیلم فجر معمولاً این گروه را مخاطب هدف خود می‌داند؛ مخاطبی که اغلب جوان است و عموماً تحصیل کرده، جشنواره‌ای که تاریخش می‌گوید میانه‌ای با سینمای عامه‌پسند ندارد، چنین مخاطبی را هدف قرار می‌دهد. کم‌دی برامید گیشه و ملودرام پرستاره راهشان به فیلم فجر نمی‌خورد که هیچ، حضورشان در جشنواره ممکن است به زیان‌شان هم تمام شود.

فستیوال در همه‌جای دنیا بیشتر و پرتیرین است تا گیشه؛ چنان‌که در همه‌جا نهاد‌های دولتی و عمومی نقش حامی مالی جشنواره‌ها را بازی می‌کنند. جشنواره‌هایی که دیر یا تا ناظر ظهور استراتژی دارند و با هدف و برنامه مشخص و معینی هر گزار می‌شوند. چنین استراتژی‌ای را به‌سختی می‌توان در مورد فیلم فجر سراغ گرفت و علش تغییر لحن و رویکرد جشنواره در گذر زمان است؛ اتفاقی که محصول تغییر دولت‌هاست که هر کابینه‌ای وزیر ارشادی دارد و هر وزیر ارشادی رئیس سازمان سینمایی‌ای. در طول ۴ دهه مفهومی به نام سیاست‌های سینمایی شکل گرفته که مولفش وزارت ارشاد و محل تجلی‌اش جشنواره فیلم فجر است. با این مقدمه می‌توان گفت جشنواره چهل و یکم مهم‌ترین محل برای ارزیابی کارنامه سینمای دولت سیزدهم است. جشنواره‌ای که سال گذشته خزاعی و همکارانش فقط بر گزار کننده‌اش بودند و اغلب فیلم‌ها در دولت قبلی تولید شده بودند. امسال اما صفر تا صد جشنواره را باید به نام دولت مستقر نوشت. جشنواره چهل و یکم ویژگی‌های منحصر به فردی دارد که یکی از آن‌ها حضور پر تعداد جوان‌هاست. جشنواره‌ای خاص و منحصر به فرد که شاید مطلبی در فصلی تازه باشد، لکوموتیو به ایستگاه چهل و یکم رسیده و مسافران منتظرند.

خبر

نوستالژی‌های جشنواره فیلم فجر در موزه سینما

نمایشگاهی از نوستالژی‌های جشنواره فیلم فجر در موزه سینمای ایران، بر پا می‌شود. به گزارش همشهری، هم‌زمان با برگزاری چهل و یکمین دوره جشنواره فیلم فجر، نمایشگاه نوستالژی فیلم فجر در سالن سینما توگراف موزه سینمای ایران برگزار می‌شود. علاقه‌مندان می‌توانند از ۱۲ تا ۲۲ بهمن از ساعت ۱۵ تا ۲۲ از این نمایشگاه در موزه سینما به‌صورت رایگان بازدید کنند.

منتقدان «هفت» مشخص شدند

تهیه‌کننده سری جدید برنامه «هفت» که با اجرای بهروز افخمی از شبکه نمایش پخش می‌شود، از امیر قصادری و میلاد دخانچی به‌عنوان منتقدان این فصل از برنامه یاد کرد. محمد تکابنی تهیه‌کننده «هفت» با اشاره به این برنامه سینمایی که هم‌زمان با جشنواره فیلم فجر از آنتن شبکه نمایش پخش می‌شود در باره منتقدان برنامه به مهر گفت: ما در برنامه‌های سینمایی پیش از این هم، این بحث را داشتیم که تر کبیبی نداشته باشیم که منتقدی از منظر سنت نقدنویسی سینمایی به نقد فیلم‌ها بپردازد و منتقد دیگری هم از منظر بینارشته‌ای و مطالعات فرهنگی آثار را تحلیل کند که با مدیریت بهروز افخمی هم به‌نظرم جذاب خواهد شد.